

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Rev 1508/06
13.07.2006. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija Snežane Andrejević, predsednika veća, Sonje Brkić, Slađane Nakić-Momirović, Nikole Stanojevića i Sofije Vagner-Ličenoski, članova veća, u parnici tužilje AA koju zastupa AB advokat protiv tuženih BB, koga zastupa BA advokat, VV, GG i DD, koje zastupa BV advokat, radi utvrđenja, odlučujući o reviziji tužilje izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Pančevu Gž.159/06 od 22.2.2006. godine, u sednici održanoj 13.7.2006. godine, doneo je

P R E S U D U

I. ODBIJA SE revizija tužilje izjavljena protiv presude Okružnog suda u Pančevu Gž.159/06 od 22.2.2006. godine u odnosu na tužene (II, III i IV) VV, GG i DD.

II. UKIDAJU SE presuda Okružnog suda u Pančevu Gž.159/06 od 22.2.2006. godine i presuda Opštinskog suda u Pančevu P.1468/02 od 20.7.2005. godine u odnosu na prvotuženog BB i u ovom delu predmet vraća prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Okružnog suda u Pančevu Gž.159/06 od 22.2.2006. godine odbijena je kao neosnovana žalba tužilje i potvrđena presuda Opštinskog suda u Pančevu P.1468/02 od 20.7.2005. godine kojom je odbijen zahtev tužilje za utvrđenje prava svojine sa ½ dela po osnovu zajedničke bračne imovine na uličnoj stambenoj zgradi P + 1 sa sporednim prostorijama sažidanoj na parceli br. aa od 2 ara i 47m2 upisanoj u ZKUL vv KO Pančevo i obvezivanje tuženih da joj to pravo priznaju i trpe da tužilja na osnovu ove presude upiše svoje suvlasničko pravo u zemljišnu knjigu Opštinskog suda u Pančevu; odlučeno da svaka stranka snosi svoje troškove.

Protiv ove drugostepene presude tužilja je blagovremeno izjavila reviziju zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava zbog koje je i činjenično stanje ostalo neptpuno utvrđeno.

Vrhovni sud je ispitao pobijanu odluku u smislu člana 399. Zakona o parničnom postupku - ZPP ("Službeni glasnik RS", br.125/04) i našao da je revizija delimično osnovana.

U postupku, u pogledu odluke o zahtevu tužilje za utvrđenje prava susvojine po osnovu sticanja u toku trajanja zajednice života u braku, u odnosu na drugo, treće i četvrto tužene VV, GG i DD nije učinjena bitna povreda iz člana. 361. stav 2. tačka 9. ZPP, a nema ni bitne povrede iz člana 361. stav 2. tačka 12. ZPP na koju u reviziji ukazuje tužilje jer pobijana odluka u ovom delu sadrži razloge o bitnim činjenicama.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju, tužilja i prvotuženi su zaključili brak 20.2.1982. godine i imaju dvoje punoletne dece. Njihov brak je razveden pravosnažnom presudom 6.12.2004. godine, po sporazumu. Sporne nepokretnosti stečene su kao zajednička svojina tužilje i prvotuženog tokom trajanja njihove bračne zajednice, radom i zajedničkim sredstvima, a u zemljišnu knjigu kao vlasnik spornih nepokretnosti bio je upisan prvotuženi. Tokom trajanja braka prvotuženi je 19.6.1996. godine preko Agencije "EE" sa znanjem i uz saglasnost tužilje pozajmio 45.000,00 DEM odnosno 675.000,00 dinara uz obavezu plaćanja ugovorene kamate, a u zemljišne knjige je kao obezbeđenje ovog zajma upisano založno pravo u korist drugo, treće i četvrtotuženih. Prvotuženi nije vratio zajam upotrebljen za potrebe porodičnog domaćinstva tužilje i prvotuženog. Kako zajam nije vraćen dozvoljeno je prinudno izvršenje javnom prodajom hipotekovane nepokretnosti. Sporna nepokretnost je u izvršnom postupku 18.6.2002. godine dosuđena drugo, treće i četvrtotuženom kao najpovoljnijim kupcima a rešenjem o izvršenju od 11.9.2002. godine je određeno i prinudno iseljenje prvotuženog sa svim licima i stvarima i predaja sporne nepokretnosti drugo, treće i četvrtotuženom. Prinudno iseljenje sprovedeno je 22.4.2005. godine. Dana 2.4.2003. godine izvršen je upis prava susvojine u zemljišnu knjigu u korist drugo, treće i četvrtotuženih (2/9 delova u korist drugotuženog, 2/9 delova u korist trećetuženog i 5/9 u korist četvrtotuženog).

Polazeći od ovako utvrđeno činjeničnog stanja, nižestepeni sudovi su pravilno odlučili kada su odbili zahtev tužilje za utvrđenje prava susvojine sa ½ dela i uknjižbu u odnosu na drugo, treće i četvrtotuženog, ali su odlučujući o zahtevima tužilje pogrešno primenili odredbe Zakona o braku i porodičnim odnosima ("Službeni glasnik SRS"; br. 22/80, 11/88, "Službeni glasnik RS", br. 22/93, 25/93, 35/94, 46/95 i 29/01), koji je prestao da važi danom primene Porodičnog zakona ("Službeni glasnik RS", br. 18/2005) - dana 1.7.2005. godine, obzirom da je prvostepena odluka u ovoj parnici doneta 20.7.2005. godine, u režimu važenja novog Porodičnog zakona.

Naime, prema odredbama člana 357. stav 1. u vezi člana 362. stav 1. i 363. Porodičnog zakona, odredbe ovog zakona primenjuju se i na porodične odnose koji su nastali do dana početka primene ovog zakona osim ako ovim

zakonom nije drukčije određeno. Izuzetak je propisan članom 357. stav 3. Porodičnog zakona kad su u pitanju sudski, odnosno upravni postupci koji su pokrenuti po odredbama Zakona i porodičnim odnosima – ako je do početka primene Porodičnog zakona 1.7.2005. godine doneta prvostepena odluka, jer se samo tada postupak nastavlja po odredbama Zakona o braku i porodičnim odnosima.

To znači da se sudski odnosno upravni postupak pokrenut po odredbama Zakona o braku i porodičnim odnosima nastavlja po odredbama Porodičnog zakona, osim ako je do dana početka primene ovog zakona doneta prvostepena odluka (član 357. stav 2.), a ako posle početka primene Porodičnog zakona ranija odluka bude ukinuta – postupak će se takođe nastaviti po odredbama Porodičnog zakona, budući da se radi o odredbama kogentne prirode za koje je zakonom propisano njihovo povratno dejstvo i na porodične odnose koji su nastali do početka primene porodičnog zakona.

Režim posebne i zajedničke imovine, sticanje i deoba uređeni su odredbama člana 168. do 190. Porodičnog zakona, a član 178. propisuje da se deoba zajedničke imovine može vršiti za vreme trajanja braka i posle njegovog prestanka. Supružnici imaju pravo na deobu (član 178.) koja se može izvršiti sporazumno, a ako se ne mogu sporazumeti – deobu zajedničke imovine vrši sud (sudska deoba). Za sudsku deobu iz člana 180. ovog zakona važi pretpostavka da su udeli supružnika u zajedničkoj imovini jednaki a veći deo zavisi od okolnosti slučaja i utvrđuje se na način propisan članom 180. st. 3., 4. i 5. Porodičnog zakona.

Pravo na deobu zajedničke imovine po odredbama člana 181. Porodičnog zakona imaju: supružnici, naslednici umrlog supružnika i poverioci onog supružnika iz čije se posebne imovine nisu mogli namiriti njihova potraživanja.

Tuženi VV, GG i DD kao poverioci prvotuzenog – razvedenog supružnika tužilje, koje su svoji potraživanje realizovali prinudnim izvršenjem na hipotekovanoj nepokretnosti ne zahtevau sudsku deobu – za koju bi bili aktivno legitimisani samo pod uslovom da svoje potraživanje prema supružniku – dužniku nisu mogli namiriti. Međutim, u sporu povodom zahteva za sudsku deobu, određivanjem udela supružnika u zajedničkoj imovini poverioci nisu pasivno legitimisani u smislu odredbe člana 179., 180. i 198. Porodičnog zakona.

Osim toga, na stečena prava drugo, treće i četvrtotuzenih kao kupaca kojima je u postupku prinudnog izvršenja na nepokretnostima – nepokretnost dosuđena i predata, ni ukidanje ni preinačnije rešenja o izvršenju posle pravosnažnosti rešenja o predaji nepokretnosti nema i ne bih imalo uticaja, obzirom na odredbe člana 159. ZIP-a koji je važio u vreme predaje sporne nepokretnosti ovim tuženima u izvršnom postupku.

Iz iznetih razloga, Vrhovni sud je na osnovu člana 405. stav 1. ZPP odlučio u izreci pod I.

Međutim, revizijom tužilje se osnovano ukazuje da je u odnosu na odluku o zahtevu tužilje prema prvotuzenom zbog pogrešne primene materijalnog prava činjenično stanje nepotpuno utvrđeno.

Tužilja je, u smislu člana 177. Porodičnog zakona, ovlašćena da zahteva utvrđivanje suvlasničkog, odnosno supoverilačnog udela svakog supružnika u zajedničkoj imovini, a po odredbama člana 188. ZPP ovlašćena je da zahteva utvrđenje postojanja odnosno nepostojanja nekog prava ili pavnog odnosa ili utvrđenje da je neko pravo ili pravni odnos postojao, ako za to ima pravni interes.

Imajući u vidu da su odlučujući o zahtevu tužilje u ovom delu nižestepeni sudovi pogrešno primenili odredbe Zakona o braku i porodičnim odnosima umesto Porodičnog zakona i propustili da pravni interes tužilje za podnošenje tužbe za utvrđenje iz člana 188. ZPP ocene i prema navedenim propisima o zakonskoj pretpostavci jednakih udela u zajedničkoj imovini, obzirom na zahtev tužilje i izjašnjenja prvotuzenog, Vrhovni sud je ukinuo obe nižestepene presude i na osnovu ovlašćenja iz člana 407. stav 2. ZPP odlučio kao u izreci pod II.

U ponovnom postupku prvostepeni sud će otkloniti rečene nedostatke i odlučujući o zahtevu tužilje u odnosu na prvotuzenog doneti zakonitu i pravilnu odluku.

Predsednik veća-sudija,

Snežana Andrejević, s.r.

Za tačnost otpavka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

sd